

Силабус дисципліни

МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність – 012 Дошкільна освіта
Спеціалізація – Інклюзивна освіта
Освітньо-професійна програма – Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта
Дисципліна циклу: нормативна
Рік навчання: 2. Семестр: 3
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська

Керівник курсу

д.пед.н., професор **Володимир Мирославович Чайка**

Контактна інформація

chaikavm2704@gmail.com +380672082348

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна "Методика ознайомлення дітей з природним довкіллям" покликана підготувати майбутніх педагогів дошкільної освіти до ефективної організації навчально-виховного процесу, спрямованого на формування у дітей дошкільного віку цілісного уявлення про навколишній світ, виховання любові до природи, почуття відповідальності за її збереження та формування основ екологічної культури.

Ознайомлення дітей дошкільного віку з природою є одним з найважливіших завдань сучасної дошкільної освіти. Воно сприяє формуванню у дітей ціннісного ставлення до природи, почуття відповідальності за її збереження; розвитку пізнавальних процесів, творчих здібностей, емоційної сфери; соціалізації дітей, формуванню їхньої готовності до життя в сучасному світі.

Вивчення дисципліни "Методика ознайомлення дітей з природним довкіллям" є необхідною умовою для підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних забезпечити всебічний розвиток дітей дошкільного віку через ознайомлення з природою.

Мета навчальної дисципліни "Методика ознайомлення дітей з природним довкіллям" полягає у підготовці майбутніх педагогів до організації якісного навчально-виховного процесу, спрямованого на формування у дітей дошкільного віку глибокого розуміння навколишнього світу. Вона передбачає розвиток у дітей любові до природи, екологічної свідомості та відповідального ставлення до збереження довкілля. Дисципліна сприяє розвитку у студентів професійних компетентностей, необхідних для забезпечення ефективної соціалізації дітей, а також їхнього пізнавального й емоційного розвитку через інтеграцію природи в освітній процес.

Завдання вивчення навчальної дисципліни "**Методика ознайомлення дітей з природним довкіллям**":

- Формування знань про основні підходи, принципи, форми і методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природним довкіллям.
- Розвиток умінь організувати освітній процес з ознайомленням дітей із природою, використовуючи різноманітні методи і засоби, зокрема спостереження, експерименти, екскурсії та ігрові форми діяльності.
- Засвоєння екологічних знань для формування в дітей дошкільного віку екологічної культури, почуття відповідальності за природне середовище та свідомого ставлення до природи.
- Розвиток творчих підходів до організації пізнавальних і навчальних заходів, що сприяють емоційному розвитку дітей, їхньому цікавості до природи та бажанню її досліджувати.
- Формування практичних навичок з організації проєктної діяльності, тематичних занять та інтегрованих занять із природничими компонентами, спрямованих на розвиток пізнавальних здібностей дітей.

Структура дисципліни

Години (д.ф./з.ф.)				Тема	Результати навчання	Завдання
Лек.	Сем					
2	1	2	-	Тема 1. Поняття про природне довкілля: значення для розвитку дитини	Ознайомитися з природним довкіллям як сукупністю природних об'єктів та явищ, з якими дитина взаємодіє в повсякденному житті. Проаналізувати роль природного середовища в розвитку дитини, зокрема його вплив на формування світогляду, емоційної та когнітивної сфери, здоров'я та екологічної свідомості. Визначити поняття гармонії людини і природи та його значення у формуванні у дітей поваги до навколишнього середовища і розуміння екологічної рівноваги. Вивчити основні аспекти екологічної свідомості, базові знання про відповідальне ставлення до природних ресурсів, охорону природи та екологічно безпечну поведінку.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2	1	2	-	Тема 2. Зміст ознайомлення дітей з природним довкіллям у закладах дошкільної освіти	Ознайомитися з основними напрямками ознайомлення дітей з природою. Проаналізувати програмне забезпечення ознайомлення дітей з природним довкіллям у закладах дошкільної освіти. Вивчити державні вимоги до ознайомлення дошкільників з природою та формування природних уявлень. Дослідити альтернативні підходи до ознайомлення дошкільників з природним довкіллям (Вальдорфські, Монтессорі, Скандинавські, Реджіо підходи). Проаналізувати роль сенсорного досвіду у вивченні природного довкілля та вплив безпосереднього сприйняття природи на розвиток уявлень про навколишній світ.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2	1	2	1	Тема 3. Методи ознайомлення дітей з природним довкіллям	Проаналізувати методи і прийоми ознайомлення дітей з природним довкіллям. Дослідити організацію спостережень дітей у предметному довкіллі та демонстрування ілюстративного матеріалу. Вивчити методи проведення бесід за змістом картин та опосередкованого ознайомлення дітей з предметним довкіллям. Оцінити ознайомлення з довкіллям через дидактичну гру та роль праці в природі як основного методу ознайомлення дошкільників з природою. Ознайомитися з проведенням нескладних дослідів для ознайомлення дітей з природою.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
4	1	4	1	Тема 4. Засоби і форми ознайомлення дітей з природним довкіллям	Класифікувати засоби ознайомлення: натуральні об'єкти, ілюстративні матеріали, моделі, література, мультимедійні засоби. Проаналізувати форми ознайомлення: спостереження, екскурсії, практична діяльність, дидактичні ігри, тематичні заняття, проектна діяльність. Вивчити ефективність використання різних засобів і форм для розвитку уявлень про довкілля.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг

2	-	2	-	Тема 5. Виховання в процесі ознайомлення з природним середовищем	Оцінити значення морального та естетичного виховання дітей через природу. Проаналізувати вплив фізичного виховання в процесі ознайомлення дітей з природним середовищем. Вивчити основи екологічного виховання дошкільнят та валеологічного виховання через ознайомлення з природою.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
4	1	2	1	Тема 6. Діяльнісний підхід до організації ознайомлення дітей з природним середовищем	Ознайомитися з активною участю дитини у процесі пізнання природи. Вивчити дослідницьку діяльність, ігрові та навчальні ситуації як засоби ознайомлення дітей з природою. Проаналізувати використання гри як методу ознайомлення з природним середовищем. Вивчити організацію проєктної діяльності та реальних екологічних практик. Оцінити ефективність навчальних екскурсій, походів та мультимедійних засобів. Вивчити методiku проведення свят і розваг природничого змісту та роль природничо-екологічного середовища ЗДО.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2	1	2	-	Тема 7. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з явищами природи	Ознайомитися зі знаннями дітей про явища природи як комплекс взаємообумовлених сезонних змін у природі. Проаналізувати методiku ознайомлення дітей дошкільного віку з осінніми, зимовими, весняними та літніми явищами в природі.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2	-	2	1	Тема 8. Осередки природи та ділянка закладу дошкільної освіти	Оцінити роль осередків природи та ділянки в розвитку дитини. Вивчити організацію осередків природи та ділянки в ЗДО. Проаналізувати види діяльності дітей в осередках природи та на ділянці. Ознайомитися з формами роботи з дітьми та співпрацею з батьками у процесі взаємодії з природою.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2	1	4	-	Тема 9. Методика ознайомлення дітей різних вікових груп з тваринами	Ознайомитися з основними відомостями про тварин та основними видами тварин для ознайомлення дошкільників. Вивчити утримання дрібних ссавців та догляд за мешканцями акваріума в ЗДО. Оцінити методiku ознайомлення дітей з птахами та організацію довготривалих спостережень за тваринами.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2	1	2	-	Тема 10. Методика ознайомлення дітей різних вікових груп з рослинами	Проаналізувати різноманітність рослинного світу та їх роль у природі. Ознайомитися з вимогами до підбору кімнатних рослин та їх класифікацією. Вивчити догляд за рослинами, включаючи лікарські рослини. Оцінити методiku спостережень за кімнатними рослинами, деревами, кущами, травами на прогулянці.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг

Літературні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу. Практика управління дошкільним закладом. 2021. №1. URL: <https://ezavdnz.mcfr.ua/book?bid=37876>.
2. Богуш А. М. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Київ : Слово, 2015. 408 с.
3. Беленька Г.В. Дошкільнятам про світ природи: Діти четвертого року життя (молодший дошкільний

- вік): навч.-метод. посіб. / Ганна Беленька, Олена Половіна. К.: Генеза, 2018. 128 с.
4. Дошкільнятам про світ природи: Діти п'ятого року життя (середній дошкільний вік): навч.-метод. посіб. / Г.В.Беленька, О.А.Половіна. К.: Генеза, 2016. 98с.
 5. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч.- метод. посіб. / Г.В. Беленька, Т.С. Науменко, О.А. Половіна. К.: Генеза, 2013. 112 с.
 6. Квасецька Я., Квасецька М. Заклад дошкільної освіти як єдиний розвивальний простір // Дошкільне виховання. 2017. № 11. С. 7–10.
 7. Коновальчук І. Технологія організації інноваційної діяльності закладів дошкільної освіти. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2018. Вип. 4. С. 85–91.
 8. Лисенко Н., Мацук Л., Лисенко О. Ознайомлення з природою та основи проєкологічної освіти дітей дошкільного віку / за заг. ред. Н. Лисенко. К.: Слово, 2019. 334 с.
 9. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проєкту: О.В. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. Г.В. Беленька; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
 10. Ознайомлення дітей з природним довкіллям : навч.-метод. посіб. для студентів пед. вузів / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Т. М. Дука. Умань : Візаві, 2020. 155 с.
 11. Планування роботи в дошкільних навчальних закладах : Лист № 1/9-455 від 03.07.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-455290-09#doc_info.
 12. Програма "Українське дошкільня". URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
 13. Програма Впевнений старт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
 14. Програма освіти дітей раннього та дошкільного віку "ОСВІТА І ПІКЛЮВАННЯ / EDUCATION & CARE". URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
 15. Програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" – нова редакція. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programirozvitku-ditej>
 16. Програма Україна – моя Батьківщина. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ:

- Відео 1. Заняття з ознайомлення дітей з природою "Фікус" + Трудова діяльність "Пересаджування фікуса". URL: <https://www.youtube.com/watch?v=mhjSfspCNcw>
- Відео 2. Жива та нежива природа. Подорож з тигриком Чомучкою у світ живої і неживої природи. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rJd5IkXEnzY>
- Відео 3. Ознайомлення з довкіллям - "Природні та стихійні лиха". URL: <https://www.youtube.com/watch?v=gp4vpEVow-c>
- Відео 4. Ознайомлення дітей з природою. "Білочка- найпрудкіша мешканка лісу". URL: <https://youtube.com/watch?v=GXQxeV9PWE4>
- Відео 5. Заняття "У бабусі на подвір'ї", середня дошкільна група. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=scs9gf1pMok&list=PLU7XZJjRODdZv04k29e0baTtGnfk6yQ3n>
- Відео 6. Онлайн заняття. Вплив підприємств на екологію міста. Дитина у природному довкіллі. Вихователь Алексеєва А.В. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=mNysiL0JCOI>
- Відео 7. Дитина у природному довкіллі. Тема: Куточок природи. Для дітей 5 р.ж. Вихователь: Астахова О.В. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1VltDQHkLOU>
- Відео 8. Заняття «Подорож Україною», старша група «Живинка» ДНЗ №3 Бориспіль. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=RWPnFmqRZ5A>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися встановлених дедлайнів, а у разі їх порушення без поважної причини оцінка за завдання може бути знижена. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне

стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

В процесі вивчення дисципліни «**Дидактичні основи професійної освіти**» використовують наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування;
- оцінювання виконання змістового модульного контролю 1;
- оцінювання виконання змістового модульного контролю 2;
- оцінювання виконання тренінгу;
- оцінювання самостійної роботи студентів;
- підсумковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «**Дидактичні основи професійної освіти**» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання*	Модульний контроль**	Поточне оцінювання*	Модульний контроль**	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен

* Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій, та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

** Модульна контрольна робота проводиться у вигляді письмової роботи і складається з двох частин: 1) тестові завдання (10 тестів по 10 балів) та 2) теоретичне питання. Оцінка за модульну контрольну роботу визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих за виконання модульних завдань.

Критерії оцінювання знань слухачів

Оцінювання знань студентів під час вивчення курсу «Креативне мислення» здійснюється за результатами різноманітних форм контролю (усне і письмове опитування на практичних заняттях, виконання контрольних робіт, виконання індивідуальних самостійних робіт, складання екзамену тощо).

За результатами усного опитування та виконаних письмових робіт, слухачам можуть бути виставлені оцінки «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Оцінка «відмінно» виставляється у тому випадку, якщо слухач:

- дає вірну, змістовну і вичерпну відповідь на поставлені питання, які передбачені робочою програмою;
- виявляє глибокі теоретичні знання, в тому числі здобуті самостійно, про особливості діяльності фінансових органів;
- логічно, чітко, послідовно, в повному обсязі викладає основні й допоміжні ідеї та думки, які були передбачені в поставлених питаннях;
- вільно володіє передбаченою термінологією та використовує її;
- володіє знаннями з суміжних дисциплін та вміло застосовує їх;
- виявляє розуміння актуальних проблем, пов'язаних із діяльністю фінансових органів;
- демонструє навички вмілого застосування вивченого теоретичного матеріалу в процесі вирішення практичних занять.

Оцінка «добре» виставляється у випадку, коли слухач:

- дає правильні, змістовні, але недостатньо вичерпні відповіді на поставлені питання (допускає незначні неточності, пропускає окремі пояснення тощо);
- здебільшого орієнтується в теоретичному матеріалі з питань діяльності фінансових органів;
- загалом володіє термінологією, передбаченою робочою програмою дисципліни;

– виявляє вміння зіставляти, аналізувати, узагальнювати досліджуваний матеріал, робити власні висновки.

Оцінка «задовільно» виставляється у тому випадку, якщо слухач:

- достатньою мірою володіє навчальним матеріалом, але ці знання не є системними;
- орієнтується та в основному розкриває сутність окремих понять дисципліни;
- переважно не володіє термінологією, передбаченою робочою програмою з цієї дисципліни;
- не вміє аналізувати та узагальнювати досліджуваний матеріал, робити власні висновки.

Оцінка «незадовільно» виставляється у тому випадку, якщо слухач:

- навчальним матеріалом володіє на рівні ознайомлення, відтворює його фрагментарно;
- не дає відповідей на поставлені запитання;
- не розкриває сутності основних понять, які передбачені робочою програмою дисципліни;
- не володіє необхідною термінологією.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90–100	“Відмінно”	A (відмінно)
85–89	“Добре”	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	“Задовільно”	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	“Незадовільно”	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)